

Interview met dhr. M. Emin Ates

Door toeval geleid

Emin Ates is in 1973 in bedrijfskunde afgestudeerd aan de Universiteit van Istanbul. Hij wilde academicus worden en bij de universiteit werken. Deze baan kon hij krijgen als hij zijn opleiding had afgerond, maar net voor zijn afstuderen werd de Turkse academische wet gewijzigd en mocht hij alleen bij de wetenschappelijke staf van de Bedrijfskunde Faculteit komen werken als hij gepromoveerd zou zijn. Emin startte daarop een promotiestudie, in combinatie met een parttimebaan. De promotie studie werd echter nooit afgerond doordat Emin, door vele toevalligheden, zich ruim een jaar later in Nederland bevond.

Tijdens zijn studietijd was Emin al actief bij AIESEC-INTERNATIONAL, een wereldwijde studenten-uitwisselingsorganisatie. In het studiejaar '73-'74, het eerste voorbereidingsjaar voor zijn promotie, werd hij gekozen in het 'International Exchange Committee' van AIESEC-INTERNATIONAL. In die tijd mochten Turken slechts 1 keer per kalenderjaar naar het buitenland reizen. "Daarom moest ik voor een jaar een stage regelen in Europa."

Emin kreeg een jaarcontract bij het Management Centre Europe (MCE) in Brussel, waar hij mee afsprak dat hij na afronding van zijn eerste promotie studiejaar, in juni, naar Brussel zou komen. Zijn project betrof het doen van een onderzoek naar de salariëring van het topmanagement van internationale bedrijven in Europa.

Bij de laatste studiesessie in Istanbul in 1974 moest hij nog een presentatie geven bij zijn studie promotor. Op dat moment werd hij echter bij de decaan van de faculteit geroepen, waar ook het hoofd van de afdeling Financial Management aanwezig was.

Het toeval wilde dat zij een gat in de wet gevonden hadden en daarom Emin zo snel mogelijk op een functie bij de faculteit wilden benoemen. Zo zou hij toch een plek krijgen binnen de academische wereld. Hij antwoordde dat hij het een eer vond, maar dat hij al een contract met het MCE had. Ze wilden hem zo graag hebben, dat ze hem voor een jaar met onbetaald verlof aannamen.

Nina Oomen in gesprek met Emin Ates

Carrière combineren met vrijwilligerswerk

Toen Emin in 1974 net drie weken in Brussel was vond de Turkse militaire operatie in Cyprus tegen de Griekse coupplagers plaats. Na het dagelijks volgen van de gebeurtenissen, vanuit Brussel, vroeg Emin zich af wat de consequenties hiervan zouden zijn. "Begin 1975 begon ik serieus te denken dat dit niet goed zou zijn voor mijn land, waardoor ik in april dat jaar definitief bedankte voor de functie aan de faculteit", vertelt Emin. Daarop benaderde hij AIESEC Nederland en vroeg zijn AIESEC-collega's of zij een lange stage in Nederland voor hem konden regelen. "Toen kreeg ik voor zes maanden een stage aangeboden in de accountancy."

Tijdens deze stage bij Arthur Andersen -een van de zes grote accountantskantoren van de wereld in die tijd- ontmoette Emin zijn vrouw: reden voor hem om in Nederland te willen blijven. Toen de stage was afgerond, bood het bedrijf hem een baan aan bij Arthur Andersen in London, omdat ze in Nederland alleen met lokale mensen wilden werken. Emin wilde echter niet opnieuw naar een ander land verhuizen. "Toen ik solliciteerde bij de concurrent van Arthur Andersen, werd ik er met open armen ontvangen. Dat vond mijn oude stagebedrijf echter niet ideaal en uiteindelijk kreeg ik toch een baan bij Arthur Andersen Nederland aangeboden," vertelt Emin. Uiteindelijk heeft hij er 5 jaar gewerkt. Hierna was Emin werkzaam bij een oliehandelsbedrijf en in 1986 werd hij voor een Nederlandse firma naar Turkije uitgezonden voor een jaar. In 1987 begon hij bij Ricoh Europe. Daar heeft hij, tot aan zijn pensioen, bijna 30 jaar gewerkt.

Nadat hij, in 1979 met zijn gezin in Zoeterwoude was komen wonen, kwam hij in contact met de Turkse moskee in Leiden. Al gauw werd hij lid van de moskee en gesprekspartner en adviseur van de bestuursvoorzitter van de moskee, de heer Hasan Güney.

"Een paar jaar later, in januari 1981, ontmoette ik de heer Kervanci, de eerste officiële Sociaal Attaché voor Religieuze Zaken in Nederland. De heer Kervanci gaf tijdens het gesprek aan dat er verkiezingen zouden komen bij de Turks Islamitische Culturele Federatie (TICF) en dat hij mij graag in het bestuur ervan zag." De Leidse moskee had al hun twee afgevaardigden voor de verkiezingen vastgesteld, dus Emin werd in contact gebracht met de moskee in Delft waar men hem meteen benoemde als hun afgevaardigde voor de TICF-verkiezingen. Via Delft kwam Emin in het bestuur van de Turks Islamitische Culturele Federatie. "Ibrahim Görmez, Erdinç Türkcan en ik vormden met zes anderen het dagelijkse bestuur."

Emin werd als bestuurssecretaris belast met de externe betrekkingen. Voor zijn eerste project regelde hij verblijfsvergunningen voor Turkse imams. Hiervoor werkte hij samen met de Immigratie en Naturalisatie Dienst, de IND. "De lijnen tussen de TICF en de IND waren dankzij de intensieve contacten heel goed. Wij waren een van de weinige migrantenorganisaties die op dit gebied zijn zaken op orde hadden." Dankzij de inzet van de TICF is het gelukt om de imams langer dan 6 maanden in Nederland te houden, zodat zij meer vertrouwd werden met de Nederlandse cultuur. Ook heeft hij ervoor gezorgd dat de vele uren religieuze lessen voor kinderen bij de moskeeën teruggebracht werden naar maximaal 6 uur in het weekend.

Duizendpoot

"Als Turkse organisatie (TICF) wilden wij gestructureerde en goed functionerende stichtingen en verenigingen helpen opzetten, om zo de belangen van de Turkse gemeenschap te behartigen." Vanuit de Federatie heeft Emin Ates zich hard gemaakt voor de rechten en behoeften van de Turkse gemeenschap.

In 1982 was hij vice-voorzitter van het Islam Symposium - de eerste grote manifestatie over de islam en moslims in Nederland. Een symposium dat negen maanden duurde.

"Op diverse vlakken hebben wij veel bereikt, sommigen zaken hebben de media bereikt, andere niet. Zo zijn we bijna anderhalf jaar bezig geweest om het Inspraak Orgaan voor Turken (IOT) op te richten, samen met drie andere Turkse organisaties: een unieke organisatie waarin verschillende stromingen samenwerkten." Een ander voorbeeld was zijn betrokkenheid bij de oprichting van de Hindu-Moslim Ontwikkelingssamenwerkingsorganisatie (HIMOS) waar hij later ook voorzitter van werd.

Atey van de TIOF en minister De Boer bij de opening van het Islam Symposium

(foto: Robert de Hartogh)

De nieuwe nuchterheid

Over de Turks-Islamitische Culturele Federatie

In het beleid van het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC) nemen de organisaties van buitenlanders de laatste tijd een belangrijke plaats in. Wie zich herinnert hoeveel moeite de overheid twee jaar geleden nog had met de erkenning van deze organisaties staat versteld over de voortvarendheid waarmee dezelfde overheid deze organisaties nu naar voren schuift. Op de aangestelde vragen: wat men wel onder buitenlandersorganisaties diende te verstaan, of hoe men deze zou moeten subsidiëren, en wat men aanmoedigt met die organisaties die zich niet helemaal kunnen onttrekken aan de invloeden van extremistische groepen zoals Amicales en Grijsse Wolven, heeft men blijkbaar antwoord gekregen. Er klinkt een toon van

nuchterheid door in de vele nota's van WVC. Deze nieuwe nuchterheid komt in de eerste plaats de islamitische organisaties ten goede die lange tijd een marginale rol hebben gespeeld in de ontwikkelingen rondom de eigen organisaties van buitenlanders - juist omdat ze ervan verdacht werden besmet te zijn door fascistische groeperingen.

Dit artikel gaat over de Turks-Islamitische Culturele Federatie (TIOF). Over de vraag hoe deze Federatie er in geslaagd is de beeldvorming van islamitische organisaties te verbeteren. En over de vraag welke samenhang er is tussen het succes van de Federatie en de nieuwe nuchterheid van de overheid.

Onder Nederlanders neemt de belangstelling voor de islam toe. Dat blijkt uit de stroom van informatie over de islam zelf en over de levenswijze van de moslims. Tot voor kort kwamen de islamitische organisaties in deze berichtenstroom niet aan bod. Onlangs zijn echter twee rapporten verschenen die uitvoerig aandacht schenken aan de islamverenigingen in Nederland. Het gaat hier om het rapport *Religieuze voorzieningen voor etnische minderheden in Nederland*, van een niet-ambtelijke werkgroep ad hoc van het ministerie van WVC onder voorzitterschap van professor Waardenburg (Waardenburg-rapport), en het rapport *Functies eigen organisaties buitenlanders*, betreffende een onderzoek uitgevoerd door het Nederlands Instituut voor Maatschappelijk Werk Onderzoek (NIMAWO), in opdracht van het ministerie van WVC (NIMAWO-rapport).

Uit deze rapporten spreekt een groeiend besef dat islamverenigingen niet alleen een religieuze maar ook een culturele en maatschappelijke rol vervullen. Bovendien stellen beide rapporten vast dat de islamitische gebedsruimten en verenigingen als zodanig geen politieke kleur hebben. Ze bevinden zich weliswaar in een politiek krachtenveld maar behoeven zich daarom nog niet tot een bepaalde politieke stroming te bekennen. De culturele en maatschappelijke rol van islamverenigingen en hun in principe a-politieke karakter zijn uitgangspunten die sinds geruime tijd door de TIOF worden gepropageerd. De inspanningen van deze koepelorganisatie ter verbetering van de beeldvorming rondom islamorganisaties zijn niet ongemerkt aan de aandacht van Nederlandse instanties en instellingen voorbijge-

Buitenlandse bulletin, Emin Ates en minister de Boer bij de opening van het Islam Symposium

Voor zijn inzet voor de Turks-Nederlandse gemeenschap ontving Emin, na zijn afscheid van de Turks Islamitische Culturele Federatie, in 2000 de koninklijk onderscheiding van Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Naast TIOF en IOT is Emin Ates ook jarenlang bestuurslid geweest van de Islamitische Raad Nederland, waar hij enkele jaren het voorzitterschap op zich heeft genomen. Zo zijn er tal van grote en kleine organisaties geweest, waarin hij vanuit het bestuur zich jarenlang als vrijwilliger heeft ingezet.

Emin Ates
ontvangt uit
handen van
burgemeester
mw. Amy
Koopmanschap
zijn koninklijke
onderscheiding

Rolmodel

Emin Ates is een rolmodel voor veel jonge Turken in Nederland. Hij geeft lezingen over kansen en mogelijkheden voor jongeren in Nederland en over het belang van maatschappelijke inzet, naast het carrière pad dat jongeren bewandelen.

Verbinding met de stad Leiden

Ondanks zijn landelijke functies bleef Emin nauw betrokken bij Leiden en de Leidse moskee. Zo was hij betrokken bij veel activiteiten van de moskee en voor meer dan 10 jaar adviseur van het moskeebestuur. Daarnaast gaf hij geregeld voorlichting aan grote groepen bezoekers van de moskee.

Pensioen

In 2017 is Emin Ates met pensioen gegaan, maar mensen die altijd actief zijn geweest kunnen niet zomaar stil zitten. Uiteraard geniet hij samen met zijn vrouw van zijn pensioen. Emin is graag bezig in de tuin of in zijn hobbyruimte, maar daarbij zet hij zich nog steeds in voor de Turks-Nederlandse gemeenschap, in de rol van adviseur. Vanuit zijn eigen vakgebied helpt hij ook zijn oude zakelijke relaties, zowel nationaal als internationaal.

Nina Oomen
Zoeterwoude, 15 november 2021